

Quickscan natuurtoets spooreplacement in Winterswijk

Een inventarisatie van beschermde flora en fauna

rapportnummer 1358

Quickscan natuurtoets spoorwegemplacement in Winterswijk

Een inventarisatie van beschermde flora en fauna

Colofon

Hoog-Keppel : februari 2014

Rapportnummer : 1358
Projectnummer : 2229

Opdrachtgever : Gemeente Winterswijk
Contactpersoon : Dhr. G. De Lange

Opdrachtnemer : Stichting Staring Advies
Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel
T 0314 641910
info@staringadvies.nl
www.staringadvies.nl

Auteur(s) : T. Asbreuk, MSc / D.J. Stronks

Eigendom

Dit rapport is vervaardigd op verzoek van de opdrachtgever. Het rapport blijft eigendom van de opdrachtgever. Niets uit dit rapport mag worden vervaardigd en/of openbaar gemaakt worden d. m. v. druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de opdrachtgever, noch mag het zonder een dergelijke toestemming worden gebruikt voor enig ander werk dan waarvoor het is vervaardigd.

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde natuurwet- en regelgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Stichting Staring Advies accepteert daarom op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van eventuele beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Stichting Staring Advies uitgevoerde onderzoek neemt. Stichting Staring Advies is niet aansprakelijk voor gevolgschade, alsmede voor schade welke voortvloeit uit toepassingen van de resultaten van werkzaamheden of andere gegevens verkregen van Stichting Staring Advies; opdrachtgever vrijwaart Stichting Staring Advies voor aanspraken van derden in verband met deze toepassing.

Kwaliteitszorg

Stichting Staring Advies is lid van het Netwerk Groene Bureaus (NGB). Het Netwerk Groene Bureaus is de brancheorganisatie voor groene adviesbureaus. Het Netwerk werkt aan de kwaliteit van advisering gericht op natuur, landschap, water, milieu en ruimte en behartigt de belangen van groene adviesbureaus. Het Netwerk hanteert een gedragscode die opdrachtgevers en andere belanghebbenden een basis biedt om de leden aan te spreken op de kwaliteit van hun werk.

www.netwergroenebureaus.nl

Inhoud

1	Inleiding en doel	4
2	Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden	5
3	Het ecologisch onderzoek	9
3.1	Methode	9
3.2	Resultaten	10
4	Flora- en faunawet	14
4.1	Toetsing aan de Flora- en faunawet	14
4.2	Wettelijke consequenties	17
5	Conclusie	19
	Bijlage 1 Impressie plangebied	20
	Bijlage 2 Verspreidingsgegevens KISAL	22
	Bijlage 3 Wettelijk kader	23

1 Inleiding en doel

In het kader van de geplande ontwikkelingen op en rond het spoorwegemplacement te Winterswijk is het noodzakelijk het plangebied ecologisch te beoordelen in het kader van de Flora- en faunawet. De heer de Lange van de gemeente Winterswijk is betrokken bij de plannen en heeft Staring Advies gevraagd om een quickscan natuurtoets uit te voeren op deze locatie. Dit is een vorm van verkennend natuuronderzoek dat op korte termijn en in een kort tijdsbestek kan worden uitgevoerd. Het heeft als voordeel dat bijvoorbeeld planologische procedures niet onnodig worden vertraagd.

Het doel van de quickscan is om snel te inventariseren of door de geplande ontwikkelingen schade kan ontstaan aan populaties van beschermde soorten flora en/of fauna en hoe deze schade beperkt of gecompenseerd kan worden. Het doel is ook om te achterhalen of beschermde flora en fauna een beperking kunnen gaan vormen voor het nieuw op te stellen bestemmingsplan.

Tijdens de uitvoering van het verkennende natuuronderzoek is het voorkomen van beschermde soorten planten en dieren op de locatie nagegaan. Daarnaast is onderzocht op welke wijze de plannen voor de locatie in overeenstemming kunnen worden gebracht met hetgeen bepaald is in de Flora- en faunawet.

Dit rapport is opgesteld conform het voorschrift zoals opgenomen in het aanvraagformulier "Aanvraag ontheffing, ingevolge artikel 75, vierde lid, onderdeel C, Flora- en faunawet (Ontheffing voor ruimtelijke ingrepen)".

2 Gebiedsbeschrijving en geplande werkzaamheden

Gegevens plangebied

Locatie: Spoorwegemplacement
Plaats: Winterswijk
Gemeente: Winterswijk
Provincie: Gelderland

Beschrijving van het plangebied

Het plangebied is gelegen in het zuidelijk deel van de dorpskern van Winterswijk (zie figuur 1). Het plangebied bevindt zich ten zuidwesten van het station en ten noordoosten van de Parallelweg. Binnen het plangebied bevindt zich een niet recent gebruikt en verruigd spoorwegemplacement. Daarnaast liggen verspreid door het plangebied een poel en laagtes en staan er bomen en struiken. In het oosten van het plangebied, rondom de 'draaischijven' bevindt zich een bosje en een plantsoen langs de Wooldseweg (zie figuur 2 en bijlage 1).

Figuur 1. Ligging van het plangebied (rood).

Figuur 2. Luchtfoto van het plangebied (rood).

Geplande werkzaamheden

Men is voornemens binnen het plangebied een aantal ingrepen te plegen. Er wordt onder andere een fietspad aangelegd, de Parallelweg krijgt twee gescheiden rijbanen en twee draaischijven in een oud spoorgedeelte worden weer zichtbaar gemaakt door het bos te rooien waarmee de draaischijven zijn overwoerd.

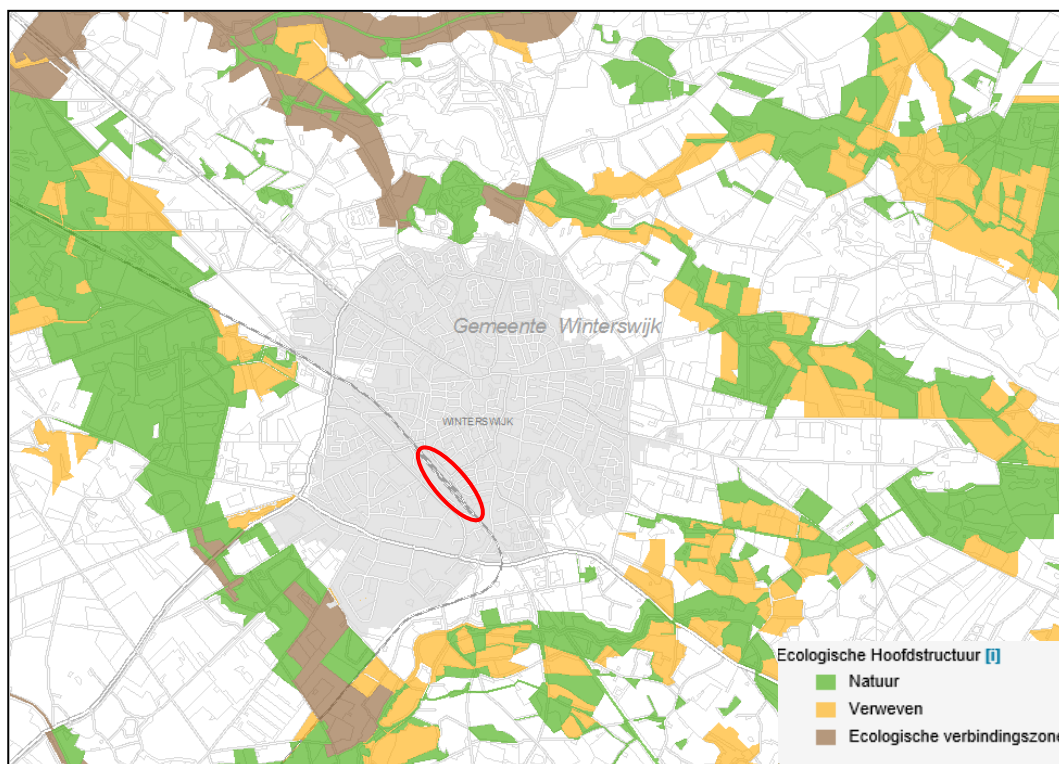
Beschermde status plangebied

Ecologische hoofdstructuur (EHS)

In de provincie Gelderland bestaat de EHS uit drie onderdelen: EHS-natuur, EHS-verweven en ecologische verbindingzones. Soorten die zijn gebonden aan grotere natuurgebieden vinden vooral een plek in EHS-natuur. EHS-verweven is van belang voor soorten die in gebieden leven waarin natuurelementen verweven zijn met agrarisch gebruik van het landschap. Met de ecologische verbindingzones neemt de versnippering van natuur af en ontstaan migratiemogelijkheden voor planten en dieren.

Binnen de EHS geldt de “nee, tenzij”-benadering. Dit houdt in dat bestemmingsplanwijziging niet mogelijk is als daarmee de wezenlijke kenmerken of waarden van het gebied significant worden aangetast, tenzij er geen reële alternatieven zijn en er sprake is van redenen van groot openbaar belang. Om te kunnen bepalen of de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied significant worden aangetast, moet het bevoegd gezag erop toezien dat hiernaar door de initiatiefnemer onderzoek wordt verricht. Om een zorgvuldige afweging te kunnen maken heeft de provincie de te behouden wezenlijke kenmerken en waarden per gebied gespecificeerd. In de gehele EHS geldt de landschappelijke verwevenheid van natuur, bos en landschapselementen met cultuurgronden als wezenlijk kenmerk. Daarnaast zijn er per regio nog specifieke kenmerken aangewezen.

Het plangebied ligt niet in de EHS (zie figuur 3). De dichtstbijzijnde EHS-natuurgebied liggen op enige afstand van het plangebied, circa 1,9 km.

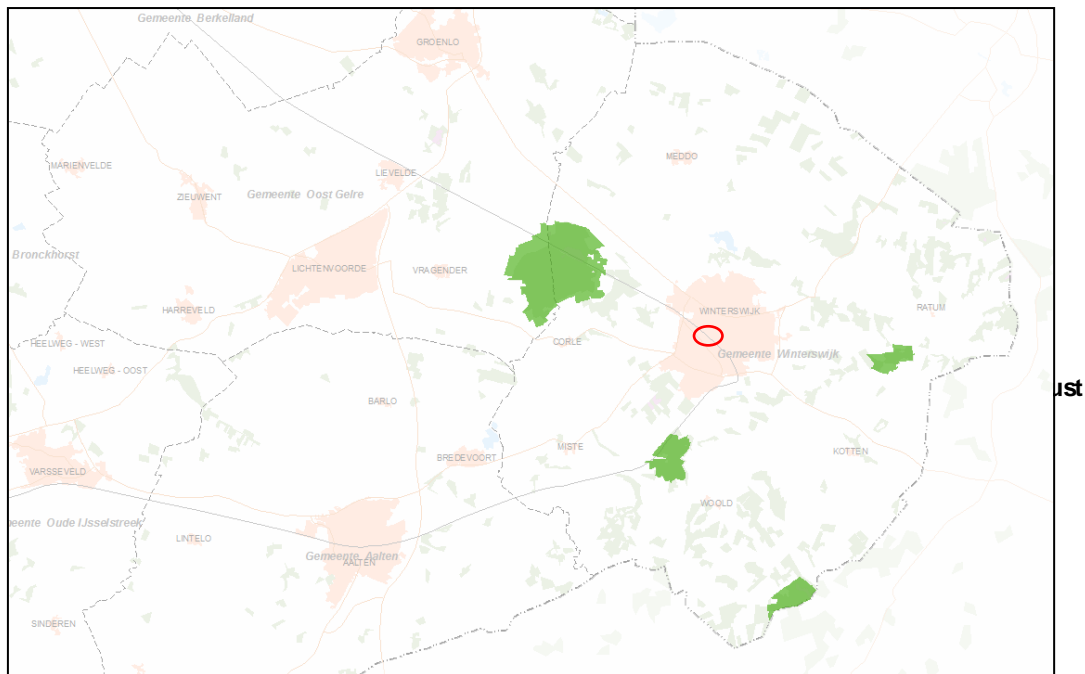
Figuur 3. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van de EHS.

Effectbeoordeling EHS

Bij het toetsingskader van de EHS is geen sprake van externe werking. Ingrepen buiten de EHS hoeven niet te worden beoordeeld op hun effecten op de wezenlijke kenmerken en waarden binnen de EHS. Er vindt geen ruimtebeslag op de EHS plaats. Er hoeft geen verdere EHS toetsing uitgevoerd te worden.

Natura 2000

De Europese Unie heeft een zeer gevarieerde en rijke natuur, die van grote biologische, esthetische en economische waarde is. Om deze natuur te behouden heeft de Europese Unie het initiatief genomen voor Natura 2000. Dit is een samenhangend netwerk van beschermde natuurgebieden. Voor Nederland gaat het in totaal om 162 gebieden. De dichtstbijzijnde Natura 2000-gebieden 'Korenburgerveen' en 'Bekendelle' liggen op enige afstand van het plangebied (circa 3 km) (zie figuur 4). De Natura 2000 gebieden 'Willinks Weust' en het 'Wooldse veen' liggen op meer dan 3,5 km afstand.

Figuur 4. Ligging van het plangebied (rood) ten opzichte van de Natura 2000 gebieden 'Korenburgerveen', 'Willinks Weust', 'Bekendelle' en het 'Wooldse veen'.

Effectbeoordeling Natura 2000

Ruimtelijke ingrepen in of nabij Natura 2000 gebieden zijn niet toegestaan wanneer deze significante negatieve effecten op de kernkwaliteiten veroorzaken. Door de ruime afstand tussen het plangebied en de Natura 2000 gebieden 'Korenburgerveen', 'Bekendelle', 'Willinks Weust' en het 'Wooldse veen' en de geplande ontwikkelingen in het plangebied zijn er geen nadelige effecten van de voorgenomen werkzaamheden op deze beschermde gebieden te verwachten. Verdere toetsing of een vergunningsaanvraag in het kader van de Natuurbeschermingswet is niet noodzakelijk.

3 Het ecologisch onderzoek

3.1 Methode

Het verzamelen van gegevens heeft op twee manieren plaatsgevonden: via literatuuronderzoek en er is gericht veldonderzoek uitgevoerd.

Literatuuronderzoek

Het verzamelen van bestaande verspreidingsinformatie van beschermde soorten bevat twee onderdelen:

- 1) Het raadplegen van de databank van Staring Advies. De basis hiervoor wordt gevormd door een in eigen beheer ontwikkelde regionale databank (KISAL, Kennis en Informatie Systeem voor Achterhoek en Liemers), gevuld met waarnemingen van individuele flora- en faunasoorten. Deze waarnemingen zijn verzameld door diverse vrijwilligers en werkgroepen uit de regio. Daarnaast zijn eigen waarnemingen uit diverse onderzoeken in de databank opgenomen. Dit betreft unieke waarnemingen die vaak niet in andere databanken (zoals het Natuurloket) aanwezig zijn. Bovendien zijn ze vastgelegd op detailniveau, zodat ze direct relevant zijn voor wettelijke procedures.
- 2) Het raadplegen van relevante verspreidingsatlassen op het gebied van flora en fauna. Voor het plangebied zijn de volgende atlassen geraadpleegd:
 - a. Atlas van de flora van Oost-Gelderland
 - b. Atlas van Nederlandse Broedvogels
 - c. Digitale zoogdieratlas van de Zoogdiervereniging VZZ
 - d. Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland 1985 – 2005
 - e. Atlas van de Nederlandse zoetwatervissen
 - f. De dagvinders van Nederland
 - g. De Nederlandse libellen

Veldonderzoek

Het plangebied is door een onderzoeker van Staring Advies onderzocht om de aanwezige biotopen te kunnen beschrijven, om een inschatting te kunnen maken van de mogelijk aanwezige beschermde soorten en incidentele waarnemingen te kunnen doen van beschermde flora en fauna (zie tabel 1).

Onderzoeker	Bezoekronde	Datum	Tijd	Weersomstandigheden
D.J. Stronks	1	19-02-2014	9.00-11.00 uur	Bewolkt, droog, 6 °C, wind 0 Bft

Tabel 1. Veldonderzoek.

3.2 Resultaten

Deze paragraaf bespreekt de resultaten van het literatuuronderzoek en het veldonderzoek.

3.2.1 Literatuuronderzoek

1. KISAL

In de natuurdatabank KISAL zijn waarnemingen van de volgende beschermde soorten in het plangebied en de directe omgeving aangetroffen (zie Bijlage 2):

- Flora- en faunawet, tabel 1 (licht beschermd): grasklokje, gewone vogelmelk, kleine maagdenpalm, brede wespenorchis, dotterbloem, huisspitsmuis, konijn, bruine kikker, bastaardkikker, groene kikker complex, kleine watersalamander, bierpje en kale rode bosmier.
- Flora- en faunawet, tabel 2 (matig beschermd): vleeskleurige orchis, eekhoorn en bierpje.
- Flora- en faunawet, tabel 3 (streng beschermd): gewone dwergveermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watermeemuis.
- Flora- en faunawet, tabel 3, broedvogels (streng beschermd): bonte vliegenvanger, braamsluiper, grasmus, putter en scholekster.

2. Verspreidingsatlassen

Flora

De Atlas van de Flora van Oost-Gelderland geeft, voor het kilometerhok waarbinnen het plangebied zich bevindt (245-442, 245-443, 246-442 en 246-443), de aanwezigheid van de volgende licht beschermde plantensoorten weer: zwanenbloem, akkerklokje, grasklokje, brede wespenorchis, kleine maagdenpalm (Flora- en faunawet, tabel 1). Ook geeft de atlas matig beschermde plantensoorten weer: rapunzelklokje, gevlekte orchis (Flora- en faunawet, tabel 2)

Er zijn geen streng beschermde plantensoorten (Flora- en faunawet, tabel 3) bekend uit de desbetreffende kilometerhokken. Tijdens het veldbezoek wordt een inschatting gemaakt of bovenstaande en andere beschermde plantensoorten voor kunnen komen in het plangebied en de directe omgeving.

Broedvogels

Raadpleging van de Atlas van Nederlandse Broedvogels van SOVON vogelonderzoek Nederland heeft voor de omgeving van het plangebied het voorkomen van een aantal broedvogels aangetoond. Een deel van de vogelsoorten kunnen een territorium bezetten in het plangebied of in de directe omgeving hiervan, waardoor ze gebruik kunnen maken van het plangebied. Het betreft hier vooral soorten van park en bos en van het landelijk gebied. Naast algemene soorten als merel, koolmees, pimpelmees, roodborst en winterkoning zijn er een aantal Rode Lijstsoorten aangetroffen in de betreffende atlasblokken. Het betreft vogels van het landelijk gebied, zoals Kievit en patrijs en soorten van park, zoals de groene specht en grauwe vliegenvanger. Ook de buizerd, huismus, kerkuil, steenuil en sperwer, soorten waarvan de nesten jaarrond

beschermd zijn, zijn in de omgeving van het plangebied aangetroffen. Tijdens het veldbezoek wordt een inschatting gemaakt of deze vogelsoorten voor kunnen komen in het plangebied.

Zoogdieren

De digitale zoogdieratlas van de Zoogdiervereniging VZZ (www.zoogdieratlas.nl) maakt, voor het kilometerhok waarbinnen het plangebied zich bevindt (245-442, 245-443, 246-442 en 246-443), melding van een aantal beschermde zoogdiersoorten. Het betreft de volgende soorten:

- Flora- en faunawet, tabel 1 (licht beschermd): egel, bosspits spec., mol, konijn, bosmuis, bunzing en ree.
- Flora- en faunawet, tabel 2 (matig beschermd): eekhoorn en steenmarter.
- Flora- en faunawet, tabel 3 (streng beschermd): gewone grootoorvleermuis, gewone dwergvleermuis, laatvlieger en rosse vleermuis.

Tijdens het veldbezoek wordt een inschatting gemaakt of deze beschermde soorten voor kunnen komen in het plangebied en de directe omgeving.

Amfibieën, reptielen en vissen

De site van RAVON (www.ravon.nl), de Atlas reptielen en amfibieën in Gelderland 1985 – 2005 en de Vissenatlas Gelderland maken voor de directe omgeving van het plangebied melding van de volgende beschermde amfibieën- en vissensoorten:

- Flora- en faunawet, tabel 1 (licht beschermd): kleine watersalamander, gewone pad, groene kikker onbepaald en bruine kikker.
- Flora- en faunawet, tabel 2 (matig beschermd): levendbarende hagedis en berrmpje.
- Flora- en faunawet, tabel 3 (streng beschermd): kamsalamander.

Tijdens het veldbezoek wordt een inschatting gemaakt of de bovengenoemde soorten en andere beschermde soorten voor kunnen komen in het plangebied en de directe omgeving.

Ongewervelde dieren

Raadpleging van diverse websites en literatuur heeft niet de aanwezigheid van beschermde ongewervelde dieren in het plangebied en de directe omgeving van het plangebied aangetoond. Tijdens het veldonderzoek wordt nagegaan of geschikt leefgebied voor beschermde soorten binnen het plangebied aanwezig is.

3.2.2 Veldonderzoek

Flora

Het plangebied bevat diverse vormen van grondgebruik zoals onverharde paden, een poel, (spoorweg)bermen, bosjes, ruigtes en braakliggende delen. Tijdens het veldonderzoek zijn geen beschermde plantensoorten aangetroffen. In de literatuur wordt melding gemaakt van enkele licht beschermde planten soorten zoals akkerklokje, grasklokje, gewone vogelmelk, zwanenbloem, dotterbloem, kleine maagdenpalm en gewone wespenorchis. Maar ook matig beschermde soorten zoals het rapunzelklokje en de vleeskleurige orchis en gevlekte orchis worden gemeld. Op basis van de status van de verruigde vegetatie binnen het plangebied en de voedselrijkdom van de bodem worden geen matig/streng beschermde soorten binnen het plangebied verwacht.

Broedvogels

Een volledige broedvogelkartering heeft niet plaatsgevonden. Tijdens het veldbezoek zijn in en rondom het plangebied de volgende vogelsoorten aangetroffen: winterkoning, pimpelmees, koolmees, Turkse tortel, roodborst, merel, heggenmus, houtduif, zanglijster, gaai, grote bonte specht, vink, groenling, ekster, zwarte kraai en wilde eend. Een deel van de aangetroffen soorten broedt mogelijk in het plangebied.

Vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

De vaste rust- en verblijfplaatsen en nesten van buizerd, huismus, kerkuil, ransuil, sperwer en steenuil zijn jaarrond beschermd. Deze soorten zijn in de omgeving van het plangebied aangetroffen (zie paragraaf 3.2.1). Tijdens het veldbezoek zijn geen nesten van jaarrond beschermde soorten zoals sperwer, boomvalk, havik of buizerd waargenomen. Wel is er een oud nest van een zwarte kraai waargenomen, dit nest kan dienen als broedlocatie voor bijvoorbeeld een ransuil.

Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek is boven in een boom een nest van een eekhoorn waargenomen. Verder zijn er geen zoogdieren of sporen van zoogdieren waargenomen. Wel kunnen er in de literatuur vermeldde, licht beschermde soorten (zie paragraaf 3.2.1) in het plangebied voorkomen. Het plangebied is ongeschikt als leefgebied voor strenger beschermde soorten, met uitzondering van de matig beschermde steenmarter, grote bosmuis en eekhoorn.

Steenmarter

De literatuur (zie paragraaf 3.2.1) maakt melding van de steenmarter rondom het plangebied. Het kan plangebied een onderdeel vormen van het leefgebied van deze soort en biedt enkele potentiële tijdelijke verblijfplaatsen (steenhopen en stapels spoorbielzen). Vanwege het ontbreken van gebouwen zijn er geen vaste verblijfplaatsen te verwachten binnen het plangebied.

Grote bosmuis

De grote bosmuis is op het moment bezig met een opmars in Oost-Nederland. Rondom Winterswijk zijn al meerdere waarnemingen bekend. Het kan niet worden uitgesloten dat het plangebied onderdeel uitmaakt van het leefgebied van de grote bosmuis.

Eekhoorn

De literatuur (paragraaf 3.2.1.) maakt melding van het voorkomen van de eekhoorn. Tijdens het veldbezoek is ook een nest van de eekhoorn aangetroffen. Daarnaast kan niet worden uitgesloten dat de overige beplanting binnen het plangebied onderdeel vormt van het leefgebied van deze soort.

Vleermuizen

De Zoogdieratlas noemt het voorkomen van de gewone grootoorvleermuis, gewone dwergvleermuis, laatmieger, waterveermuis en rosse vleermuis voor de omgeving van het plangebied (zie paragraaf 3.2.1). Mogelijk bevinden zich in het plangebied verblijfplaatsen van boombewonende soorten zoals de rosse vleermuis en de met klimop begroeide bomen kunnen dienen als verblijfplaats voor gewone grootoorvleermuizen. Er zijn geen gebouwen binnen het plangebied aanwezig. Daarnaast worden de lijnvormige beplantingen langs de parallelweg en de bosranden in het oosten van het plangebied mogelijk als vliegroutes door vleermuizen gebruikt en dient het gebied als foerageergebied voor alle bovengenoemde vleermuizen.

Amfibieën

Tijdens het veldbezoek zijn geen amfibieën aangetroffen. Mogelijk dat in het open water rondom het tracé algemene, licht beschermde amfibieënsoorten als gewone pad, bastaardkikker, bruine kikker en kleine watersalamander voorkomen (zie paragraaf 3.2.1). Ook het voorkomen van de streng beschermde kamsalamander kan niet worden uitgesloten binnen het plangebied. Mogelijk dient het bosje en of de ruige terreindelen als overwinteringslocatie voor deze soorten en de poel daarbinnen als voortplantingswater. Daarnaast zijn er tijdens het veldbezoek enkele laagtes aangetroffen. Uit de omgeving van Winterswijk zijn waarnemingen van de zeer mobiele en streng beschermde rugstreeppad bekend. Indien de laagtes tot in de zomer water bevatten kunnen deze dienen als geschikte voorplantingslocatie voor de rugstreeppad.

Reptielen

Tijdens het veldbezoek zijn geen reptielen aangetroffen. Mogelijk vormen de overgangen van opgaand bos naar ruigte en schrale vegetaties in het terrein geschikte leefgebieden voor hazelworm, zandhagedis en levendbarende hagedis.

Vissen

Uit de literatuur zijn enkele waarnemingen van beschermde vissen bekend geworden (zie paragraaf 3.2.1). Lijnvormige open wateren en of grote natuurlijke plassen ontbreken binnen het plangebied en daardoor is het plangebied is daardoor ongeschikt als leefgebied voor (beschermde) vissen.

Ongewervelden

Streng beschermde ongewervelden zijn niet aangetroffen in het plangebied en worden ook niet verwacht. Het literatuuronderzoek bevestigt dit.

4 Flora- en faunawet

4.1 Toetsing aan de Flora- en faunawet

De effecten op de flora en fauna en de wettelijke consequenties zijn ingeschat aan de hand van de geplande werkzaamheden.

Sinds 1 maart 2005 is een nieuwe AMvB van kracht waarin de vrijstellingen worden geregeld met betrekking tot artikel 75 van de Flora- en faunawet. Deze AMvB bestaat uit 3 tabellen waarbij tabel 1 soorten de lichtste bescherming en tabel 3 de zwaarste bescherming genieten (zie bijlage 3). Voor tabel 1 soorten betekent dit dat voor ruimtelijke ontwikkelingen als de op deze locatie geplande werkzaamheden, geen ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet hoeft te worden aangevraagd. Voor tabel 2 en 3 soorten dient overtreding van de Flora- en faunawet voorkomen te worden door het nemen van mitigerende maatregelen. Als dit niet mogelijk is dient een ontheffing aangevraagd te worden, in combinatie met het nemen van compenserende maatregelen.

Flora

Tijdens het veldbezoek zijn geen beschermde soorten aangetroffen. In de omgeving van het plangebied is het voorkomen van de licht beschermde zwanenbloem, akkerklokje, gewone vogelmelk en de kleine maagdenpalm (Flora- en faunawet, tabel 1) mogelijk. Voor licht beschermde soorten geldt automatisch de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Het plangebied is verder ongeschikt als groeiplaats voor matig of streng beschermde soorten door het ontbreken van geschikte omstandigheden. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soortgroep.

Broedvogels

Alle aangetroffen en te verwachten vogelsoorten zijn beschermd krachtens de Flora- en faunawet en de Vogelrichtlijn. Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Dit betekent dat het verstoren, verontrusten, doden en anderszins nadelig beïnvloeden van deze soortgroep niet is toegestaan. Voor vogels geldt dat deze tijdens de broedperiode het meest gevoelig zijn voor verstoring. De rest van het jaar zijn zij flexibeler en is de kans op nadelige effecten door de werkzaamheden voor de individuen aanzienlijk minder. Hierdoor is het raadzaam met de werkzaamheden te starten buiten het broedseizoen. Als de werkzaamheden in volle gang zijn bij aanvang van het broedseizoen, is het verstoringeffect op (broed)vogels minimaal. Het broedseizoen ligt, afhankelijk van de weeromstandigheden en aanwezige soorten, ruwweg tussen 15 maart en 15 juli. Broedgevallen buiten deze periode zijn ook beschermd. Het vellen van bomen en struiken dient buiten het broedseizoen plaats te vinden, tussen 15 juli en 15 maart.

Vogelsoorten waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn

Ten behoeve van het vrijzetten van de 'draaischijven' en voor de reconstructie van de Parallelweg dienen een aantal bomen gekapt te worden. Deze bomen zijn potentieel geschikt als broedlocatie voor een aantal vogelsoorten waarvan de nesten en vaste rust- en verblijfplaatsen jaarrond beschermd zijn (categorie 1 t/m 4). Dit zijn de soorten boomvalk, buizerd, sperwer en ransuil. Daarnaast zijn de bomen potentieel geschikt als broedlocatie voor diverse vogelsoorten van categorie 5. De vaste rust- en verblijfplaatsen van deze soorten zijn niet jaarrond beschermd, tenzij er onvoldoende alternatieven zijn. Aanvullend onderzoek is dan ook noodzakelijk.

Zoogdieren

Tijdens het veldbezoek is een verblijfplaats van een eekhoorn waargenomen. Daarnaast bestaat de kans dat het plangebied gebruikt wordt door licht beschermde soorten als konijn en bosmuis (Flora- en faunawet, tabel 1). Deze en de overige te verwachten soorten zijn, met uitzondering van de matig beschermde steenmarter, grote bosmuis en eekhoorn (Flora- en faunawet, tabel 2), licht beschermd (Flora- en faunawet, tabel 1). Bij ruimtelijke ingrepen geldt voor licht beschermde soorten automatisch de vrijstellingsregeling.

Steenmarter

Het voorkomen van de matig beschermde steenmarter is alleen ontheffingsplichtig wanneer er vaste verblijfplaatsen (nesten) aanwezig zijn. Hiervan is geen sprake in het plangebied gezien de afwezigheid van gebouwen. Nader onderzoek naar het voorkomen van de steenmarter is dan ook niet noodzakelijk.

Grote bosmuis

Mogelijk komt de grote bosmuis voor binnen het plangebied. Deze soort is de laatste jaren bezig met een areaal uitbreiding en is op meerder locaties rondom Winterswijk aangetroffen. Binnen het plangebied bevindt zich potentieel leefgebied voor deze soort. Nader onderzoek naar het voorkomen van de grote bosmuis is dan ook noodzakelijk.

Eekhoorn

De nesten van eekhoorns zijn jaarrond beschermd. De eekhoorn is in het recente verleden in en rondom het plangebied aangetroffen. Diverse bomen in het plangebied zijn geschikt voor deze soort. Naderonderzoek naar het voorkomen van eekhoorn is dan ook noodzakelijk.

Vleermuizen

Om te bepalen of aanvullend onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk is, worden de resultaten van de quickscan getoetst aan de checklist van Het Protocol voor vleermuisinventarisaties van de Gegevensautoriteit Natuur en de Zoogdiervereniging VZZ. Hieronder zijn de relevante passages uit de checklist weergegeven:

1. Zijn er gebouwen?

Nee

2. Zijn er bomen?

Ja

3. Zijn er (zichtbare) holtes, spleten, scheuren, losse bast in de boom (bomen)?

Ja → Nader onderzoek naar zomer- en paarverblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen is noodzakelijk.

4. *Maken de struiken, gewassen, boom (bomen) deel uit van een mogelijke route/verbinding of een essentieel foerageergebied?*

Ja → Nader onderzoek naar foerageergebieden en routes van vleermuizen is noodzakelijk.

Aanvullend onderzoek

Onderzoek naar het voorkomen van boombewonende vleermuizen is noodzakelijk.
Onderzoek naar het voorkomen van vliegroutes of foerageergebied van vleermuizen is noodzakelijk.

Amfibieën

Mogelijk vormt het bosje of de poel/laagtes binnen het plangebied een overwinterings-, en of voortplantingslocatie voor de streng beschermde kamsalamander en of rugstreppad. Aanvullend onderzoek zal moeten aantonen of de kamsalamander en de rugstreppad hiervan gebruik maken.

Reptielen

Op basis van de gebiedskenmerken is het mogelijk dat de beschermde soorten hazelworm, zandhagedis (Flora- en faunawet, tabel 3) en de levendbarende hagedis (Flora- en faunawet, tabel 2) in het plangebied voorkomen. Aanvullend onderzoek dient dan ook aan te tonen of deze soorten binnen het plangebied voorkomen.

Overige diersoorten

Vissen en ongewervelden zijn niet aangetroffen. Voor de, in de literatuur vermelde, licht beschermde soorten geldt automatisch de vrijstellingsregeling bij ruimtelijke ontwikkelingen. Gezien het ontbreken van geschikt leefgebied zijn matig en/of streng beschermde vissen en ongewervelden niet te verwachten in het plangebied. Het uitvoeren van een aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing is niet noodzakelijk voor deze soortgroepen.

4.2 Wettelijke consequenties

Flora

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Broedvogels

Ontheffing voor deze diergroep is niet mogelijk. Start de werkzaamheden buiten het broedseizoen (tussen 15 maart en 15 juli).

Jaarrond beschermde soorten

Er worden twee onderzoekronden geadviseerd in de periode februari t/m juni. Tijdens het eerste veldbezoek (februari/maart), wanneer er nog geen blad aan de bomen zit, worden nestlocaties opgespoord. Tijdens het tweede veldbezoek (juni) worden mogelijke nestgelegenheden geïnspecteerd op gebruik. Er zal gelet worden op territoriaal gedrag (alarmeren, baltsgedrag, prooioverdracht, voedseltransport etc.) van eventueel aanwezige vogels. Tijdens de overige veldbezoeken zal tevens gelet worden op aanwezigheid van broedvogels.

Zoogdieren

Eekhoorn

De nesten van eekhoorns zijn jaarrond beschermd. De eekhoorn is in het recente verleden in en rondom het plangebied aangetroffen. Diverse bomen in het plangebied zijn geschikt voor deze soort. Door in het vroege voorjaar (februari/maart) bomen te inspecteren kunnen eekhoornnesten ontdekt worden.

Grote bosmuis

Het leefgebied van de grote bosmuis is beschermd. Om te kijken of de grote bosmuis binnen het plangebied voorkomt worden er life-traps gebruikt. Dit zijn vallen waarin de gevangen muizen blijven leven. Er worden 4 vangtraps geadviseerd verdeeld over 2 dagen in de periode september-december. De vallen worden twee dagen voor het onderzoek geplaatst maar niet op scherp gezet (pre-baiten). Tijdens dit onderzoek worden 20 vallen geplaatst.

Vleermuizen

Verblijfplaatsen

Het vleermuisprotocol adviseert om bij het vermoeden van verblijfplaatsen van de te verwachte soorten gericht vleermuisonderzoek uit te voeren in de perioden 15 mei t/m 15 juli en 15 augustus t/m 1 oktober. In beide perioden dienen minimaal 2 veldbezoeken uitgevoerd te worden, met tenminste 10-20 dagen tussen beide bezoeken. Deze veldbezoeken zullen in de avond en/of vroege ochtend uitgevoerd worden. Waar mogelijk worden de veldbezoeken gecombineerd met het onderzoek naar foerageergebieden en vliegroutes.

Foerageergebied en vliegroutes

Het vleermuisprotocol adviseert om gericht onderzoek uit te voeren in de periode 15 april tot 1 oktober. Binnen deze periode dienen minimaal 2 veldbezoeken plaats te vinden, met 4 tot 8 weken tussentijd.

Amfibieën

Nader onderzoek naar het voorkomen van kamsalamander en de rugstreppad binnen het plangebied is noodzakelijk. Voor de kamsalamander worden twee veldbezoeken (eind maart/april en juni-augustus) geadviseerd. Voor de rugstreppad wordt er gezocht naar eieren en 's avonds geluisterd naar roepende individuen (mei-begin juni).

Reptielen

Er is naderonderzoek noodzakelijk om het voorkomen van hazelworm, zandhagedis en levendbarende hagedis vast te stellen. Gedurende dit onderzoek wordt het voorkomen van hazelwormen door middel van plaatjes onderzocht. Deze plaatjes (tapijttegels) worden in het terrein gelegd op zon beschenen locaties. Hierdoor warmen de plaatjes op en bieden zodoende goede opwarmingsmogelijkheden voor hazelwormen. Met drie gerichte veldbezoeken tijdens zonnig weer wordt onderzocht of zandhagedis en levendbarende hagedis in het plangebied voorkomt.

Vissen

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

Overige diersoorten

Geen nader onderzoek noodzakelijk. Geen ontheffing noodzakelijk.

5 Conclusie

Aan de hand van de resultaten van de quickscan natuurtoets op de locatie 'Spoorweg emplacement Winterswijk' kan de volgende conclusie worden getrokken:

Aanvullend onderzoek is noodzakelijk voor:

- Jaarrond beschermde broedvogels
- Eekhoorn
- Grote bosmuis
- Vleermuizen
- Amfibieën
- Reptielen

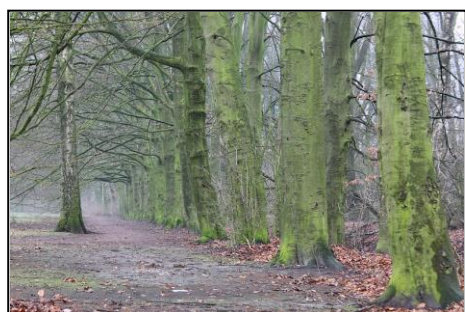
Overige soortgroepen

Voor de overige soortgroepen is aanvullend onderzoek of het aanvragen van een ontheffing in het kader van de Flora- en faunawet **niet** noodzakelijk.

Consequenties voor de geplande ontwikkelingen

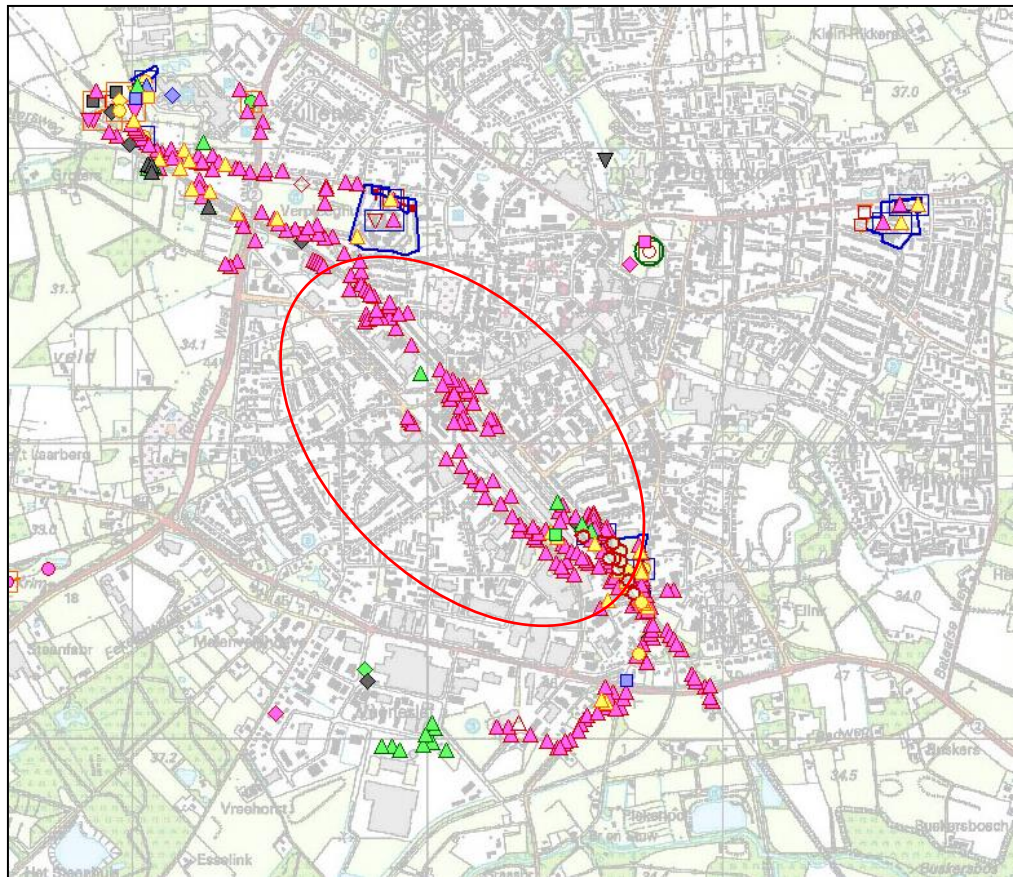
Beschermde flora en fauna zullen naar verwachting geen beperking vormen voor het nieuw op te stellen bestemmingsplan. De verwachting is dat indien beschermde soorten worden aangetroffen welke nadeel ondervinden van de geplande ontwikkelingen er voldoende mitigerende en/of compenserende maatregelen plaats kunnen vinden binnen en/of buiten het plangebied.

Bijlage 1 Impressie plangebied

Bijlage 2 Verspreidingsgegevens KISAL

Bijlage 3 Wettelijk kader

Sinds 1 april 2002 is de Flora- en faunawet van kracht. Deze wet beschermt planten en dieren tegen negatieve invloeden en bevat hiervoor diverse concrete verbodsbepalingen:

- beschermde inheemse dieren mogen niet verstoord, gevangen of gedood worden;
- beschermde inheemse plantensoorten mogen niet vernield, beschadigd of ontworteld worden;
- nesten, rustplaatsen en voortplantingsplaatsen van beschermde soorten mogen niet verstoord of vernield worden.

De Flora- en faunawet kent drie verschillende beschermingsregimes. Hiertoe zijn de beschermde planten en dieren onderverdeeld in drie categorieën, elke categorie kent een eigen beoordelingstoets voor ontheffingverlening (zie tabel 1).

Beschermde flora en fauna	Zonder gedragscode	Met gedragscode
Algemene soorten (tabel 1 ff-wet)	Algemene vrijstelling	Algemene vrijstelling
Overige soorten (tabel 2 ff-wet)	"Lichte" toets	Vrijstelling
Streng beschermde soorten (tabel 3 ff-wet)	"Uitgebreide" toets	"Uitgebreide" toets

Tabel 1. Beoordelingstoets voor ontheffing.

Tabel 1 maakt melding van een gedragscode. In een gedragscode is opgenomen hoe werkzaamheden worden uitgevoerd zodanig dat schade aan beschermde soorten wordt voorkomen of tot een minimum wordt beperkt. Wanneer bij uitvoering van de werkzaamheden gehandeld wordt volgens de gedragscode, en dit ook aangetoond kan worden, geldt een vrijstelling of lichtere toetsing (zie tabel 1). De gedragscode moet wel door de Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit goedgekeurd zijn, alvorens deze een wettelijke status heeft.

Flora- en faunawet, tabel 1: Algemene vrijstelling

Veel soorten die in de Flora- en faunawet zijn opgenomen, komen in Nederland algemeen voor. Voor verstoring van deze soorten bij uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig onderhoud, beheer of gebruik, of bij ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, geldt een algemene vrijstelling en is dus geen ontheffing nodig.

Flora- en faunawet, tabel 2: "Lichte" toets

Wanneer soorten uit de tweede categorie negatief beïnvloed worden en niet gehandeld wordt volgens een gedragscode, geldt bij de ontheffingsaanvraag de "lichte" toets. Hierbij moet aangetoond worden dat de werkzaamheden er niet toe mogen leiden dat het voortbestaan van de soorten in gevaar wordt gebracht. Werken volgens de Gedragscode Flora- en faunawet voor de bouw- en ontwikkelingssector geeft vrijstelling voor deze categorie van beschermde soorten. Er hoeft hiervoor geen ontheffing aangevraagd te worden. Er mag echter geen afbreuk gedaan worden aan de gunstige staat van instandhouding van de soort. De populatie in het gebied mag geen gevaar lopen om uit te sterven. Hiervoor moeten maatregelen getroffen worden, die opgenomen worden in een ecologisch werkprotocol.

Flora- en faunawet, tabel 3: "Uitgebreide" toets

Wanneer soorten uit tabel 3 voorkomen in een gebied dienen er maatregelen getroffen te worden om behoud van de lokale populatie, bescherming van individuen en de functionaliteit van de voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen te garanderen. Hiervoor dienen mitigerende en mogelijk compenserende maatregelen getroffen te worden. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Indien vaste verblijfplaatsen worden beschadigd of weggehaald of behoud van de lokale populatie dan wel bescherming van de aanwezige individuen niet kan voldoende worden gegarandeerd, dienen compenserende maatregelen te worden uitgevoerd én dient een ontheffing te worden aangevraagd bij Dienst Regelingen. Voor deze soorten geldt echter dat alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang genoemd in de Habitatrichtlijn of Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantsoorten.

Dat zijn voor Bijlage IV-soorten Habitatrichtlijn:

- bescherming van flora en fauna;
- volksgezondheid en openbare veiligheid;
- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

en voor Bijlage 1: AMvB-soorten:

- bescherming van flora en fauna;
- volksgezondheid en openbare veiligheid;
- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten;
- uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

Vogels

Alle vogels in Nederland zijn streng beschermd. Werkzaamheden of gebruik van ruimte waarbij vogels gedood of verontrust, of waardoor hun nesten of vaste rust- en verblijfplaatsen worden verstoord, zijn verboden. Voor vogels geldt dat er alleen ontheffing wordt verleend op grond van een wettelijk belang zoals vermeld in de Vogelrichtlijn. Dat zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid en openbare veiligheid.

Overtreding van de Flora- en faunawet dient voorkomen te worden door het nemen van mitigerende maatregelen. Het gaat dan om het behoud van de functionaliteit van de voortplanting- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de soorten. Het betreft hier de functies van het leefgebied die ervoor zorgen dat de soort succesvol kan rusten of voortplanten, bijvoorbeeld migratieroutes en foerageergebied. Om zeker te zijn of de maatregelen voldoende zijn, dienen ze vooraf beoordeeld te worden door Dienst Regelingen. Met dit besluit kan aangetoond worden dat de initiatiefnemer zich houdt aan de Flora- en faunawet. Het besluit heeft de initiatiefnemer

bijvoorbeeld nodig als iemand bezwaar maakt tegen het project of vraagt om handhaving van de Flora- en faunawet.

Bescherming van vogelnesten

Tijdens werkzaamheden dient rekening gehouden te worden met het broedseizoen van vogels. De Flora- en faunawet kent geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat erom of er een broedgeval is. Verblijfplaatsen van vogels die hun verblijfplaats het hele jaar gebruiken, zijn jaarrond beschermd. Slechts een beperkt aantal soorten bewoont het nest permanent of keert elk jaar terug naar hetzelfde nest. De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest of zijn in staat om een nieuw nest te maken. Deze vogelnesten voor eenmalig gebruik vallen alleen tijdens het broedseizoen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet. Voor deze soorten is geen ontheffing nodig voor werkzaamheden buiten het broedseizoen. En ook niet als maatregelen getroffen worden die voorkomen dat deze soorten zich op de bouwplaats vestigen tijdens het broedseizoen. Buiten het broedseizoen mogen nesten verplaatst of verwijderd worden, maar daar zijn uitzonderingen op.

Nesten die het hele jaar door zijn beschermd

Op de volgende categorieën gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 van de Flora- en faunawet het *gehele* seizoen:

1. Nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
2. Nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing of biotoop. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
3. Nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn of afhankelijk van bebouwing. De (fysieke) voorwaarden voor de nestplaats zijn vaak zeer specifiek en limitatief beschikbaar.
4. Vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.

Nesten die *niet* het hele jaar door zijn beschermd

Er zijn ook vogelnesten die worden aangegeven als categorie 5. Deze zijn buiten het broedseizoen niet beschermd.

5. Nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

De soorten uit bovenstaande categorie 5 vragen extra onderzoek, ook al zijn hun nesten niet jaarrond beschermd. Categorie 5-soorten zijn namelijk wel jaarrond beschermd als zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden dat rechtvaardigen.

Zorgplicht (art 2 Flora- en faunawet)

Naast bovenstaande verplichtingen voor beschermde soorten geldt bovendien voor alle soorten, plant en dier, de zogenaamde zorgplicht. In de zorgplicht is opgenomen dat alle planten en dieren een intrinsieke waarde hebben en onvervangbaar zijn. De zorgplicht is een fatsoenseis en houdt in dat bij menselijk handelen voldoende zorg in acht genomen wordt om in het wild levende planten en dieren zoveel mogelijk te beschermen.

stichting starring advies

Jonker Emilweg 11
6997 CB Hoog-Keppel

T 0314 641910

info@staringadvies.nl
www.staringadvies.nl

FSC Dit rapport is afgedrukt op FSC-gecertificeerd en CO2-neutraal papier.